

TÜRKİYE AKARYAKIT BAYİLERİ GAZ İŞVERENLERİ SENDİKASI - TABGİS

Atıf KETENCİ
Genel Başkan

Güzel Anadolu'muzun bazı yörelerinde yakını ölen insanlara, Allah bu acıyı sana unutturmasın derler. İlk duyuşta biraz garip gelse de çok doğru bir söylem...İyi tahlil edildiğinde hani "beterin beteri var" derler ya! Bu acının daha beterini görürsün, bunu dahi unutabilirsin anlamında söylenmiş bir cümle. İşte Anadolu kültürü bu, boşa söylenmiş hiç bir kelam bulamazsınız. Akaryakıt sektöründe başımıza gelen bunca olaydan sonra hep aklıma bu geliyor. Ancak her seferinde o meseleyi unutturacak yepyeni olaylarla karşı karşıya kalıyoruz.

2009'da başımıza çöken tavan fiyat uygulaması sektörün bugüne kadar karşılaştıklarının içinde en kötüsüydü. Ana dağıtım şirketleri ile bayi kar paylarının istisnalar hariç 38 kuruş ortalamasından 26 kuruş ortalamasına indirilmesiyle elimizden alınan litre başına 12 kuruşluk bir pay ÖTV olarak Maliye Bakanlığına intikal ettirilmiştir. Burada üzerinde durulması gereken husus "Sizi AB normlarına çekiyoruz" sözlerinin altında ülkemizde % 99'u bayilerin malı olan istasyonlara karşı AB ülkelerinde %99'u ana dağıtım şirketlerinin malı olan, hatta ve hatta deposundaki akaryakıt bile dağıtım şirketlerinin konsinye malı olan bir yapıyla kıyaslandırılabilecek dağıtım şirketlerimizle %50-%50 dağıtım payı bölüştürülmesinin bizzat EPDK tarafından yapılandırılmış olması konusudur. Bunu sorguladığımızda EPDK'nın cevabı bizler için bir hayli düşündürücü olmuştur. EPDK bu konudaki çıkışımızı "Kar paylarınızın bölüşümü %45 bayi, %55 dağıtım şirketi idi biz bunu %50 - %50 eşitleyerek sizlere iyilik yaptık" şeklinde olmuştur. Teşbihte hata olmaz, bize açıkça "Çok çok adaletsiz bir dağıtım payınız vardı, biz onu çok adaletsiz hale getirdik" dediler.

Sektörle ilgili onlarca sorun arasından sadece bir örnek verecek girdiğimiz 2010 ise, "Allah bu acıyı unutturmasın" misali dünyada yeni bir ÖTV rekoruyla birlikte %4,4 brüt gelirle de tanışmış olduk. Maliye Bakanlığı 2009'da gerçekleştirdiği 25 milyar ÖTV gelirini 2010'da % 20 artışla 30 milyar TL seviyesine çekerken ne kadar daha kayıt dışılığa sebebiyet vereceğini de sorgulamalıydı. Onbinlerce teneke baz yağının piyasada

serbestçe akaryakıt diye satılmasının ülke ekonomisine verdiği zararın yanı sıra; 1000 ppm'lik kırsal motorini kükürt değeri yüksek diye piyasadaki çekmeye hazırlanırken yerine belki de 10 - 15.000 ppm'lik motor yağının araçlarda kullanılmasına meydan vererek halkımızın sağlığıyla oynanmamalıydı.

Şimdi tüm bunlarla mücadele için ilk tedbir Ulaştırma Bakanlığı'ndan geldi. Bana göre otobüsçüler lobisi ile Ulaştırma Bakanlığını tebrik etmek gerekir. Otobüs bilet fiyatlarına haksız rekabet oluyor gerekçesiyle taban fiyat getirebilmeyi başardılar. Yani Maliye Bakanlığı ile EPDK'nın bozduğu dengeleri Ulaştırma Bakanlığı az da olsa düzeltmeye çalışıyor. Ayrıca Ulaştırma Bakanlığı'na ait özel araç muayene istasyonlarında emisyon kusurları ağır kusur olarak adledilerek araç muayeneleri yapılmıyor. Bunlar güzel ve takdire şayan çalışmalardır. Ancak akaryakıt ürünleri üzerindeki ÖTV artışıyla ülkede dengeler değişiyor, pek çok güzel değerler bozuluyor. Kimse farkında değil araç depoları çöplük haline geldi. Vatandaş mevcut fiyatlarla motorine para yetiştiremez hale gelirken ne bulsa araç deposuna doldurup yakıyor... Bununla birlikte gaz yağının tüketimi az diye ÖTV'sinin arttırılmayışına bakmayın, yakında piyasalarda bir dirhem gaz yağı da bu gidişle kalmaz.

Biz EPDK'mıza yalvar yakar bir hal olduk. Nasıl oluyor da piyasalarda rafineri fiyatının altında motorin satılıyor diye. Akaryakıt sektörü olarak bozduğumuz sistemi Ulaştırma Bakanlığı ve Otobüs İşletmeleri düzeltmeye çalışıyor. Şimdi sorulmuş lütfen, "Bugün kırsal motorinin pompa fiyatı 290 kuruş iken piyasada 218 kuruşa satılan motorine ne anlam verirsiniz?" Bayinin bugün 1 lt motorinde brüt geliri 17 kuruştur. Bunu pompa fiyatından düşersek kalır elde 273 kuruş... Yani 218 kuruşa mazot satan biri tüm işletme giderlerini cepten karşılıyor, bir de üstüne 55 kuruş zararına motorin mi satıyor? Bu yoğurt bolluğunu söyleseler biz de yesek. Eğer akaryakıt fiyatlarında taban sınırı olsaydı haksız rekabet oluyor diye Ulaştırma Bakanlığı ve Otobüs federasyonu bu işlerle uğraşır mıydı? Ya kamyoncular ne olacak! O belli değil, bu böyle sürgit devam mı edecek?

Sonuç olarak; devletimizin kurumları en fazla vergiyi topladıkları akaryakıt sektörü ve yüksek vergilerin iteklediği hileli ve kaçak akaryakıt kullanımının tehdit ettiği kamu sağlığı için; Enerji, Maliye, Çevre ve Ulaştırma Bakanlıkları bir koordinasyon oluşturup, EPDK ile bir araya gelmezse biz akaryakıt sektöründeki şampiyon vergilerimizle bu sistem düzelsin diye daha çok bekleriz. Ne diyelim, "Allah bu acıyı bize unutturmasın".